

ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ КЛІНІЧНИХ ОРДИНАТОРІВ НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ

Дмитренко М.І., Куліш Н.В., Білоус А.М.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена питанню підвищення якості підготовки клінічних ординаторів за спеціальністю «Ортодонтія». Показано, що викладачі кафедри ортодонтії вдосконалюють технології навчання, впроваджують сучасні методи дослідження та новітні технології конструювання знімних і незнімних ортодонтичних конструкцій відповідно до вимог світових стандартів.

The article is devoted to optimization of training quality of resident physicians majoring in Orthodontics. Teachers of Department of Orthodontics constantly improve teaching technology, implement modern research methods and latest designing technology of removable and fixed orthodontic appliances in accordance with the requirements of world standards.

Ключові слова: оптимізація навчання, клінічна ординатура, спеціальність «Ортодонтія».

Підвищення якості надання стоматологічної допомоги населенню – це одна з актуальних проблем сьогодення, тому ВДНЗУ «УМСА» прагне досягти міжнародного рівня в якості надання освітніх послуг, у посиленні теоретичної, практичної підготовки спеціалістів [1]. Клінічна ординатура – вища форма підвищення кваліфікації лікарів у вищих навчальних закладах, інститутах удосконалення лікарів і науково-дослідних інститутах. Основне завдання клінічної ординатури – підготовка кваліфікованих лікарів-спеціалістів для самостійної роботи в закладах та установах системи охорони здоров'я.

Важливою частиною навчально-методичної роботи кафедри ортодонтії є підготовка клінічних ординаторів за спеціальністю «Ортодонтія». Підвищення якості навчання відповідно до вимог акредитаційної комісії та світових стандартів спонукає викладачів до постійного вдосконалення індивідуальних навчальних планів і методів викладання. Конкурентоздатний стоматолог-ортодонт – це лікар, який уміє вчитися, мислити, приймати самостійні рішення та порозумітися з іншими фахівцями; впроваджує у свою практику новітні сучасні технології, достатньо орієнтується в соціальних, економічних і політичних питаннях, спроможний оцінити стан здоров'я своїх пацієнтів, обрати оптимальний вид лікування і передбачити шляхи зниження ймовірності виникнення ускладнень. Від якості підготовки фахівців будуть залежати своєчасність діагностики й ефективність надання медичної допомоги, адже загальна мета ортодонтичного лікування – покращення психоемоційного, соціального і фізичного здоров'я людини, профілактика захворювань та підвищення рівня життя пацієнтів [2].

Тривалість підготовки в клінічній ординатурі становить 2-3 роки. Навчальна програма 1 року (1980 годин) складається з 17 теоретичних ортодонтичних розділів (1480 годин), додаткових обов'язкових програм (260 годин), таких як медична статистика, клінічна біохімія, маркетинг і менеджмент в охороні здоров'я, елективний курс (українська мова) та суміжних дисциплін (240 годин). Новими розділами стали: логопедія, прояви СНІДу й особливо небезпечних інфекцій у порожнині рота та ін. Теоретична підготовка на другому році (1980 годин) передбачає вивчення 10 ортодонтичних розділів (1320 годин), серед яких новими стали теми «Мікроімпланти в ортодонтії», «Основи ортогнатичної хірургії»; додаткових обов'язкових програм (340 годин) – клініка, діагностика та лікування невідкладних станів, радіаційна медицина, медична генетика, медична психологія та суміжних дисциплін (320 годин). Індивідуальним планом третього року навчання передбачено 1980 годин поглибленого вивчення таких розділів: ортодонтична допомога дорослим пацієнтам; загальні принципи лікування деформацій лицевого відділу черепа; етапи передопераційної ортодонтичної підготовки та ін.

Великого значення в навчанні набуває міждисциплінарна інтеграція, яка дозволяє сформулювати професійне клінічне мислення. Акцентується увага на детальному вивченні етіопатогенезу зубощелепних аномалій, складанні плану лікування залежно від віку пацієнта, статі, ступеня складності патології, генетичного анамнезу, стану здоров'я та інших факторів – тобто індивідуального системного підходу. Заняття проводяться як традиційними методами (лекції, семінарські, практичні заняття), вирішення тестових і ситуаційних завдань, так і за допомогою занять у зуботехнічній лабораторії, клінічних конференцій.

Найкращим для розвитку клінічного мислення є вирішення задач із лікарської практики, що спонукають до самостійного пошуку нових знань, розвивають творчі пізнавальні здібності та наукову активність. Тому відповідно до конкретної теми проводиться розгляд складних клінічних випадків, які потребують використання лікування стоматологів суміжних профілів (хірургів, ортопедів, терапевтів) та інших медичних фахівців (логопедів, психологів, генетиків).

Актуальний етап занять на кафедрі – вивчення морфології обличчя при різних формах зубощелепних аномалій, функції зубощелепного апарату, сучасних концепцій діагностики, планування лікування і прогнозування його остаточних результатів. Обов'язковим є проведення сучасної повноцінної діагностики: аналізу фотографій, контурно-діагностичних моделей щелеп, ортопантограм, телерентгенограм, електроміограм скроневих і жувальних м'язів. Ортодонтичне лікування охоплює загальноозміцнювальну терапію, масаж, нормалізацію постави, функцій порожнини рота, використання ортодонтичних апаратів, хірургічну корекцію м'яких тканин порожнини рота або комбінацію цих та інших методів. Лише комплексне, послідовне лікування з використанням сучасних технологій у пацієнтів із порушеннями прикусу забезпечує гармонійний, стабільний анатомо-функціональний результат.

Клінічні ординатори готують мультимедійні доповіді з найбільш проблемних ортодонтичних питань. Як уже зазначалося, складні клінічні ситуації вимагають самостійного пошуку нових знань, розвивають творчі пізнавальні здібності та наукову активність. Так, протягом минулого навчального року підготовлено і представлено доповіді, які є результатом власних клінічних обстежень і наукових досліджень: «Ортодонтичне лікування мезіального прикусу в різні вікові періоди», «Ортодонтичне лікування дистального прикусу в різні вікові періоди», «Ретенція центральних різців верхньої щелепи, зумовлена надкомплектними зубами (опис клінічного випадку); «Губні бам-

пери: види, особливості клініко-лабораторних етапів застосування, показання і протипоказання», «Контроль інфекції в стоматологічних клініках», «Рецесія ясен».

Під час обговорення доповідей велика увага приділялась аналізу ускладнень упродовж ортодонтичного лікування з використанням знімної та незнімної апаратури (хвороб твердих тканин зубів – гіперестезія, демінералізація емалі, некроз пульпи, резорбція коренів зубів, ускладнення хронічних періодонтитів; хвороб тканин пародонта – гінгівіт, рецесія ясен, деструкція міжальвеолярних перегородок; хвороб слизової оболонки порожнини рота – гіперемія, травматичні ерозії, гіперкератоз, алергічний стоматит). Це ефективно впливає на формування власного клінічного досвіду і професійного мислення, коли лікар зобов'язаний обрати правильну тактику.

Клінічні ординатори кафедри також присутні на засіданнях Полтавського осередку Асоціації ортодонтів України, де представляють свої доповіді викладачі кафедри додипломної та післядипломної освіти лікарів-ортодонтів, дитячі стоматологи, лікарі-ортодонти з приватних стоматологічних закладів, міської дитячої стоматологічної поліклініки. Досвід спілкування з практичними лікарями-ортодонтами дає можливість ординаторам засвоїти нові знання з прийняття клінічних рішень, удосконалювати професійні вміння в установленні діагнозу, виборі методів обстеження та сучасних підходів до механіки лікування, поглиблювати знання етики, збагачуватися досвідом спілкування в команді лікарів.

Основа післядипломної освіти – самостійна робота, тому клінічні ординатори мають бути готовими до цього. Акценти в навчанні зміщені в практичну площину, важливішає роль самостійної поглибленої підготовки на кожному році навчання. Важлива форма вдосконалення самостійної роботи на кафедрі – участь у науково-практичних конференціях за фахом «Стоматологія» і «Ортодонтія», що викликає зацікавленість до тієї чи іншої науково-клінічної проблеми й експериментальної роботи. Клінічні ординатори протягом навчального року відвідали 2 Український ортодонтичний конгрес (м. Київ), стоматологічну виставку МЕДВІН:ЕкспоСтомат, взяли участь у роботі секції «Ортодонтія» на лекторії для практичних лікарів (м. Київ). Участь у наукових конференціях посилює пізнавальну активність клінічних ординаторів, готує до майбутньої науково-дослідницької діяльності, додає самовпевненості та рішучості. Кафедра володіє інформацією про систему навчання ортодонції в різних країнах.

Багаторічний досвід роботи кафедри ортодонції переконливо показав, що впровадження нових форм навчання клінічних ординаторів створює умови для розширення кругозору особистості лікаря, професійного клінічного мислення, необхідного в самостійній роботі. Завдяки впровадженню в навчання новітніх технологій клінічні ординатори з Йорданії, Еритреї, Судану, Грузії, Єгипту, Палестини, Тунісу, Ірану та інших країн, які навчаються на кафедрі, успішно складають іспит у своїх країнах і влаштовуються працювати за фахом «Ортодонтія».

Список використаних джерел

1. Гаврильєва К.Г. Роль інноваційних технологій у процесі навчання у вищій школі // К.Г. Гаврильєва, В.Г. Костенко // Матеріали навчально-методичної конференції «Інноваційні освітні технології у підготовці медичних кадрів». – Полтава, 2010. – С. 27-28.
2. Римар М.П. Зміст здорового способу життя як цінності в сучасному суспільстві // М.П. Римар, С.В. Кіприч // Матеріали навчально-методичної конференції «Формування здорового способу життя студентів-медиків засобами освіти». – Полтава, 2011. – С. 52-54.

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ З ЕПІДЕМІОЛОГІЄЮ

Дубинська Г.М., Лимаренко Н.П., Коваль Т.І., Ізюмська О.М., Полторапавлов В.А., Боднар В.А., Котелевська Т.М., Прийменко Н.О., Сизова Л.М., Руденко С.С., Здор О.І.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглянуто питання використання сучасних методів оцінювання якості знань студентів – тестовий контроль, вирішення ситуаційних завдань, метод практичного тренінгу, підготовка до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок-2».

The use of modern methods such as test control, solving situational problems, method of practical training and preparation for a Licensing Integrated Examination "Krok-2" for assessing the quality of students' knowledges is considered in the article.

Ключові слова: тестовий контроль, ситуаційні завдання, інтегрований іспит «Крок-2», моніторинг.

Основна вимога до вищої освіти на сучасному етапі – орієнтація на розвиток особистості, яка здатна самостійно розв'язувати загальнонавчальні, соціально-економічні проблеми. Упровадження нових стандартів вищої медичної освіти передбачає збільшення кількості годин позааудиторної роботи, що дозволить студентам розкрити свій творчий потенціал і, безумовно, вплине на формування професійної компетентності [1; 4]. Важливим критерієм забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах є контроль знань студентів, оскільки результати оцінювання мають значний вплив на формування професійних навичок і майбутню кар'єру студентів [3].

В умовах навчання студентів за кредитно-модульною системою, коли великий обсяг інформації треба засвоювати самостійно, великого значення набувають різні форми оцінювання як невід'ємний компонент процесу діагностування навчальних успіхів студентів. Провідна мета контролю – визначення якості засвоєння студентами навчального матеріалу, ступеня відповідності вмінь і навичок цілям і завданням теми заняття. Якісне оцінювання знань дозволяє студентам визначитися, наскільки вони досягли запланованих навчальних результатів, отримати певний зворотний зв'язок, який супроводжуватиметься порадами щодо освітнього процесу [2]. Поліпшення якості підготовки спеціалістів має бути забезпечене надійним зворотним зв'язком, що реалізується через навчальну діяльність студентів, контроль якої є важливою методичною проблемою.